9.3.2022
Dnro 53/03.01.00/2022

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi
00102 EDUSKUNTA

Viite: Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntönne asiasta U 16/2022 vp, 3.3.2022

LAUSUNTO ASIASTA U 16/2022VP VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI UNIONIN SUUNTAVIIVOISTA EUROOPAN LAAJUISEN LIIKENNEVERKON KEHITTÄMISEKSI, ASETUKSEN (EU) 2021/1153 JA ASETUKSEN (EU) 913/2020 MUUTTAMISESTA JA ASETUKSEN (EU) 1315/2013 KUMOAMISESTA

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto on pyytänyt Kainuun liiton asiantuntijalausuntoa 9.3.2022 klo 12 mennessä.

Euroopan komissio antoi 14.12.2021 ehdotuksen uudeksi asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (Trans-European Transport Network, TEN-T-verkko) kehittämiseksi. Asetuksen uudistaminen toteuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja kestävän ja älykkään liikkumisen strategiaa. Uudistuksella pyritään vastaamaan puutteisiin, joita nykyisessä asetuksessa on havaittu olevan. Ehdotuksen tavoitteena on rakentaa tehokas EU:n laajuinen laadukas multimodaalinen liikenneverkko.

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle U 16/2022 vp, 17.2.2022

Kainuun liitto toteaa komission TEN-T-verkon uudistuksen tavoitteiden olevan kannatettavia, ja ne edistävät kestävää liikennettä ja vähäpäästöisyyttä, saavutettavuutta, liikenneverkkojen toimivuutta, multimodaalisuutta, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja TEN-T hallinnon tehostamista.

Kainuun liitto yhtyy valtioneuvoston esittämään näkökulmaan, että on olennaisen tärkeää, että asetus mahdollistaa kansallisten erityispiirteiden huomioimisen erityisesti vähäisten liikennemäärien perusteella, jolla on merkitystä väylähankkeiden kannatettavuuteen ja edelleen EU-rahoituksen myöntämisen edellytyksiin. Kainuun liitto toivoo, että tämän näkökulman korostamiseksi Suomen kannanotoissa tuodaan selkeästi esille Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema pohjoisena harvaanasuttuna alueella Suomen liittymissopimuksen perustuen.

TEN-T asetusehdotukseen sisältyy hankeyhtiöiden suunnittelemat uudet oikoratalinjaukset laajennettuun ydinverkkoon ja mahdollistaa siten niille CEF-rahoituksen

Osoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:
Kainuun liitto
PL 9823
00026 BASWARE

Y-tunnus:
2496992-4

hakemisen. Tämä on muun muassa Kainuun kannalta tärkeän Itäratahankkeen kannalta erittäin merkittävä asia. CEF-rahoitusta tuleekin voida hakea suurten ratahankkeiden etenemisen varmistamiseksi jo ennen vuotta 2030 riippumatta siitä, että kuuluuko hanke ydinverkkoon tai laajennettuun ydinverkkoon.

Kainuun liiton näkemyksen mukaan liikennejärjestelmän kansallista rahoitustasoa tulee nostaa väyläverkon korjausvelan pienentämiseksi (TEN-T kattava verkko sekä kanta- ja seututiet) ja TEN-T-verkon rahoitusmahdollisuuksien nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan TEN-T-verkolle asetettavia vaatimuksia on tarpeen mukaan voitava toteuttaa esimerkiksi liikenteen ohjauksen keinoin. Kainuun liitto toteaa, että liikenteen ohjauksen keinoilla tulisi tarvittaessa täydentää TEN-T-verkon vaatimusten täyttämistä, ei kuitenkaan lähtökohtaisesti. EU-alueella TEN-T-verkon yhteen toimivuuden näkökulmasta on tärkeää, että verkolle asetettua vaatimustasoa ei vesitetä tai ohiteta liikenteen ohjauksella. Elinkeinoelämän kilpailukyky ja alueiden saavutettavuus edellyttävät väyläverkolta hyvää palvelutasoa sekä sujuvia matka- ja kuljetusketjuja. Esimerkiksi pelkällä liikenteen ohjauksella ei voida poistaa väyläverkolla olevia merkittäviä liikenneturvallisuuspuutteita vaan sen sijaan tarvitaan infrastruktuurin kehittämistoimenpiteitä.

Kainuun liitto toteaa, että TEN-T ydinverkkokäytävien kehittämisessä tulee huomioida ja tunnistaa positiiviset ja negatiiviset vaikutukset, joita kohdistuu eri alueille. Negatiiviset vaikutukset ydinverkkokäytävien valuma- ja etäalueille tulee tunnistaa ja kansallisin toimin minimoida. Tulee myös varmistaa, että TEN-T kattavalla verkolla ja muilla pääväylillä saavutetaan pääväyläasetuksen (933/2018) mukainen palvelutaso ja kehittämistoimenpiteillä varmistetaan myös tavaraliikenteen huoltovarmuus. Valtion rahoitusta ja EU-rahoitusta tulee kohdentaa myös TEN-T kattavan verkon kehittämiseen. Mikäli rahoitus kohdistuu vain ydinverkkoon, on seurauksena liikennejärjestelmän kehittyneisyyserojen yhä merkittävämpi kasvaminen maan eri osissa sekä korjausvelan kasvu. Kattavan verkon kytkeytyminen ydinverkkoon on oleellinen asia Suomen ja EU-alueen kilpailukyvylle sekä alueiden elinvoiman ja aluekehitysvaikutusten vuoksi.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija